

Doktori (PhD) értekezés tézisei

Concha Győző és a hagyomány

Vasas Tamás

Témavezető: Prof. Dr. Szabadfalvi József



DEBRECENI EGYETEM
Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

DEBRECEN
2022

I. A doktori értekezés előzményei, célkitűzései

1. Az értekezés előzményei

Concha Győző, a magyar jog-, állam- és politikatudomány neves professzora napjaink szakirodalmában elsősorban mint állambölcseleti, közigazgatás-tudományi, rendészeti tudományi munkák szerzője jelenik meg. Concha szakmai tevékenysége vonatkozásában helytálló megállapítás, hogy a sokoldalú, heterogén, és mind a jogtudományok, a filozófia, különös tekintettel a jogfilozófia, az államelmélet és a jogbölcselet, a közjog, a jogszociológia, a politológia, valamint nagymértékben a nemzetközi jog, így a különböző kontinentális jogrendszerek sajátosságainak a vizsgálati területére is kiterjed a munkássága. Kora polihisztor tudósként tekintett rá, akinek értekezései meghatározó jelentőségűek voltak az általa művelt tudományos diszciplínákban, illetve nem mellőzhető közéleti tevékenységének jelentősége sem. Parlamenti felsőházi képviselőként részt vett a XIX. század végének és a XX. század első felének magyarországi törvényhozási munkálataiban. Aktív szereplője volt az 1867-es kiegyezés és a II. világháború közötti időszak legfontosabb közéleti, aktuális politikai, társadalmi vitáinak. Ezekben mindig határozott, világnézetileg elkötelezett álláspontot képviselt, és a kor legjelentősebb hazai politikusaival, illetve az állam- és politikatudomány meghatározó szakembereivel is rendszeres, alkotó jellegű vitakapcsolatban állt.

Disszertációm célja, hogy Concha állambölcseleti és jogfilozófiai életművét feldolgozzam, bemutassam az általa művelt tudományterületeken elért eredményeit, rekonstruáljam nézeteit. Annak a szemléltetése is célom, hogy a hazai és a nemzetközi recepció hogyan fogadta, értelmezte szakmai tevékenységét, milyen hatásrendszerek befolyásolták a gondolkodásmódját, illetve milyen kapcsolatban állt tudományos nézetrendszere a hegelianizmus úgynevezett jobboldali irányával, amely Concha szemléletétől függetlenül megkerülhetetlen hatást gyakorolt a XIX-XX. századi jogfilozófiára. Fontos kérdés továbbá, hogy Concha miként értékelte Eötvös József államtudományi szemléletét, és mindez milyen hatást gyakorolt a hazai jogirodalomra. A fő kérdés az, hogy összességében milyen módon és mértékben hatott Concha saját korának, illetve napjaink állam- és jogelméleti gondolkodásának a fejlődésére. Lényegesnek tartom továbbá, hogy nézetrendszerének kortárs értelmezésében megfigyelhető egy általánosan elterjedt álláspont, amely Concha mereven

konzervatív világnézeti és tudományos szemléletét kísérli meg verifikálni. Ennek az egyáltalán nem jelentéktelen eszmetörténeti témának a vitájába is szeretnék bekapcsolódni a dolgozatommal, így részletesen kívánom elemezni, hogy a politikai filozófia aspektusaiból elemzett konzervativizmus és liberalizmus milyen értelmezést nyert Concha nézetrendszerében, illetve milyen álláspontot képviselt a kettő kapcsolatáról, közülük melyik irányzattal való eszmei azonosulás állapítható meg leginkább az esetében.

Dolgozatom bevezető fejezetében egy rövid, vázlatos életrajzi áttekintés után a már említett Concha-féle diszciplináris heterogenitás jegyében tervezem elemezni, hogy a jog- és társadalomtudományok egyes területein Concha milyen szakmai tevékenységet folytatott. Vizsgálni tervezem, hogy mindezekhez milyen primer szakirodalmi művek kapcsolhatók. Ezáltal egységes rendszerben kívánom rekonstruálni és értékelni az életmű sokoldalúságát, összetettségét. Állambölcseleti, jog- és politikai filozófiai, illetve általános filozófiai munkásságával a bevezető fejezetben részletesen nem tervezek foglalkozni, hiszen e témák az értekezés egyik legjelentősebb tartalmi egységét fogják képezni. Dolgozatom későbbi fejezeteiben, utalva ismét a fentebb említett tényezőkre, a lehető legteljesebb részletességgel szeretném vizsgálni Concha recepciójának a saját korabeli, illetve napjainkban kialakult jellegzetességeit, eszmetörténeti megítélését, politikai gondolkodásmódját, világnézeti szemléletét, konzervativizmusát, a liberalizmushoz való eszmei viszonyulását, személyének az utókor által kialakított tudományos, szakmai, személyes és közéleti értékelését. Az utóbbi időben a természetjog kutatásának az újjáéledésében, főleg a Michael Oakeshott által elemzett politikai filozófiai ítélet-fogalom pragmatikus revideálása révén, kezdetét vette az eszmetörténeti értelemben elemzett politikai konzervativizmus felülvizsgálata is, többek között ezért sem tartom ezt az aspektust jelentéktelennek Concha esetében sem.

Disszertációmban elsődlegesen Concha alapműveinek a szövegelemzésére fogok törekedni, ennek során kiemelt jelentőségű forrásként tekintek Politika című művére. Részletesen szeretnék rávilágítani arra, hogy a Concha által használt kulcsfontosságú jogtudományi, állambölcseleti, társadalomtudományi, illetve politológiai kifejezések milyen valós tartalmi háttérrel rendelkeztek a szerző korában. Szakirodalmi vonatkozásokkal elemezni tervezem, hogy a terminusok használatát, és azok etimológiai hátterét Concha miből meríthette, és milyen dekódolást igényelnek ezek napjaink fogalomértelmezésében és terminológiai alkalmazásában. Véleményem szerint ezzel közelebb kerülhetünk annak a megértéséhez, hogy Concha definiálási „szokásainak”, valamint azok kortörténeti rendszerezésének és elemzésének során megértsük, milyen jogelméleti, jogbölcseleti, politikai

filozófiai eszmerendszer tekinthető a szerző sajátjának, azaz milyen tudományos gondolkodásmód rajzolódik ki a teljes munkásságából.

2. A dolgozat hipotézise

Concha Gyöző tudományos életútja, politikai, szakmai pályafutása szakirodalmi szempontból rendkívül gazdag tartalmú, egységes, következetes szerkezetű műként áll előttünk. Személye jelentőségének megfelelő „elhelyezése” a magyar tudománytörténetben mégsem problémáktól mentes feladat. Ennek oka részben az, hogy a szerző hosszú életútja során egymástól jelentős mértékben eltérő ideológiai szemléletű politika- és bölcsellettörténeti korszakokban alkotott, így az egységes „Concha-kép” rekonstruálásakor nem található koherens szempontok alapján felépülő értelmezési ív munkáinak fogadtatásában. Ez nem jelenti azt, hogy vizsgálatunk lezárásakor mellőzhetnénk a recepció feltérképezése során levont tudományos következtetéseket. Tény azonban, hogy a konklúziókat nem lehet olyan módon egységes formába önteni, hogy általuk végérvényesen „megfejtethetővé” váljon Concha életműve, és az, hogy pontosan milyen jellegű hagyatékot jelent a magyar társadalomtudományok számára gondolatainak, elméleteinek összessége.

Az állam személyiségi elmélete, a cselekvő állam koncepciója, az egész emberi eszme megvalósítása érdekében szerveződő állam elgondolása, az organikus állameszme újraértékelése egy olyan sajátos ember- és világképpel rendelkező gondolkodó politikai filozófiáját vetíti elénk, amely humánus, etikus, a jó értékek előmozdítása érdekében idealista, ugyanakkor aprólékos és pontos kidolgozottságú a gyakorlati jogágak dogmatikai rendszerében is. Concha jogásként államfilozófus volt, állambölcselőként jogász, közéleti személyiségként tanár, egyetemi oktatóként ideológus. A neve alatt a magyar állam- és jogtudományok örökségévé vált érték és egyediség a művelt, szabad és kreatív szellem letéteménye.

Concha politikatudománya célelvű, államtanának lényegi esszenciája az emberi boldogság építő szolgálata, a szabadság, az emberi élet társadalmon belüli kölcsönös tisztelete, vagyis a politika által elősegíthető legnemesebb eszmék szorgalmazása, a nép, nemzet, állam erkölcsi érdekközösségének elméleti formálása és tökéletesítése. Bölcselétének alapja, célelvűsége egyszerre irányul a közösség politikai életminőségének a fejlesztésére, és az egyén közösségen belüli értékhordozó karakterének a feltételektől mentes elismerésére is.

Concha munkásságának a definiálásában és jellemzésében a fő jelszavak a részletesség és a pontosság. Erről tanúskodnak a tudományos munkásságának törzsét képező szövegek mindig pontos hivatkozási rendszerei, azok a széleskörű szakmai kitekintések, amelyek a XIX. század második felének és a XX. század első három évtizedének minden jeles európai közjogtudományi és államtani szaktekintélyének munkásságát figyelembe veszik és reflexió alá vonják. Ugyanilyen pontos tájékozottságra és alapos jogtudományi műveltségre következtethetünk abból a komparatív szemléletből is, amellyel Concha a nemzetközi politikatudományi viszonyokat egyszerre értékeli a kontinentális (német, osztrák, francia, svájci, olasz) európai tényezők hiánytalan és alapos ismeretével, valamint az angolszász jogfejlődés és politikai gondolkodás adekvát rendszerezésével.

Álláspontom szerint Concha esetében bölcséleti, jogfilozófiai, államelméleti téziseinek egyedisége, politikaelméletének karakteressége az a tájékozódási alap, amellyel a legpontosabb reflexiókat alakíthatjuk ki életművének értékelése terén. A *Politika* évszázados államelméleti hagyományok szellemiségét tölti meg forradalmian új filozófiai konstrukciók rendszerével, esetében egyszerre találja magát szemben az olvasó annak megkérdőjelezhetetlen különlegességével és újszerűségével, valamint a hagyomány rendszerében való kategorikus elhelyezés nehézségeivel. Egyetértek különböző recepció-korszakok azon egységes észrevételével, miszerint az elsődleges Concha irodalom értő olvasása olyan elmélyült szellemi koncentrációt igényel, amely a szokásosnál jóval nagyobb mértékű, részletesebb fogalmi, tárgyi tájékozottságot feltételez.

Concha olvasóközönségének többségét egykori pályatársainak, illetve diákjainak mindenkori csoportjai alkották, akik az általa művelt szaktudományok legprominensebb képviselői voltak, mégis megállapítható, hogy ők sem tudtak interpretációs nehézségek nélkül tájékozódni életművének írásos produktumaiban. A politikai jelszavak, szakmai olvasatot megelőző prediktív feltételezések sokszor torzítani, vagy éppen az ideológiai hasznosíthatóság érdekében leegyszerűsíteni törekedtek a szerző által képviselt tudományos igényességet, amelyet így csak elfedni vagy homályosítani tudtak, de nem hozták közelebb Concha elméleteit az értő befogadáshoz.

A fentiek figyelembevételével különösen fontos, hogy Concha munkássága ne a másodlagos szakirodalmi reflexiók kódrendszerén keresztül kerüljön értékelésre. Az életmű, Concha tudományos szemlélete nem érthető meg az elsődleges szakirodalmi szövegek közvetlen ismerete, rekonstrukciója nélkül, még akkor sem, ha ez triviális jellegű felhívásnak tűnik. Az eredeti, de nem megalapozatlan, fellelhető forrásoktól mentes gondolati rendszer

feldolgozása valóban különös figyelmet és éberséget igényel, amennyiben Concha téziseinek értelmezését a legteljesebb módon szeretnénk megvalósítani,

Álláspontom szerint Concha kiemelkedő műveltsége önmagában megalapozta a tudományos tevékenységével kapcsolatos gyakran ismétlődő kritikákat, amelyek két szélsőség között ingadoznak. Egyszer a hazai tudományos állapotokat, a belföldi államviszonyokat teljes mértékben figyelmen kívül hagyó, a magyar közjogi gyakorlatot és elméleti irányzatokat gondolati rendszeréből száműző bölcselőként támadták személyét, máskor mérsékelt, egyedi, a legkevésbé sem klasszikus politikai filozófia konzervativizmusát állították pellengérré, és a haladó eszmék, a progresszív tudományos gondolkodás elutasítójaként feltüntetve, maradisággal vádolták szakmai munkásságát. Véleményem szerint a munkásságának megítélése körül már életében kialakult szélsőségesen kétpólusú kritikai viszonyrendszer egyértelműen műveltségének, kreativitásának és egyediségének a pluralizmusára vezethető vissza. Concha, az egyedi gondolatok hordozója, aki mindezek mellett ismerője különböző korok állam- és jogtudományi paradigma-rendszerének is, éles kritikák célpontjává válik eredetiségében, de gondolatainak sokszínű forrásrendszerében is.

3. A dolgozat elkészítésének módszertana

Az elsődleges szövegelemzésen keresztül azokat a szaknyelvi sajátosságokat szeretném bemutatni, amelyek tartalmi szempontból világítják meg Concha gondolkodásmódját. Fogalomhasználata és ezeknek a rendszerezése teheti átláthatóvá, hogy pontosan milyen szempontok szerint vizsgálja Concha azokat a jelenségeket, amelyekre tudományos műveiben reflektál. E műveletekhez szükségesnek tartom az adott szakkifejezések és elméleti megállapítások kontextusának a vizsgálatát, melynek keretei között azt tartom jelentősnek, hogy a szerző bizonyos témákról milyen műfajú, milyen olvasói rétegnek szánt, és milyen céllal írt szövegeket alkotott. A tartalom és a kontextus elemzése így véleményem szerint egyaránt fontos annak érdekében, hogy Concha tézisrendszere értelmezhető legyen. Külön kategorizálni tervezem a tudományos szakkönyvként szerkesztett műveit, nyilvános beszédeit, tudományos előadásait, publicisztikáját, rövidebb terjedelmű cikkeit, vitairatait és az egyéb célból keletkezett szövegeit.

Ezzel kapcsolatban, mind tartalmi és kontextuális szempontból, fontosnak tartom Concha közéleti megnyilvánulásaihoz tartozó szövegeinek tanulmányozását, melyek parlamenti tevékenységében is megnyilvánultak. A speciális kontextusban megjelenő szövegek minden esetben valamely aktuális politikai, az Országgyűlés által megvitatott kérdéskörhöz

kapcsolódtak. A felszólalásokban Concha személyisége, mint közéleti szereplő és politikus jelenik meg elsődlegesen, de ez a sajátosság sem választható el attól a konnotatív tényezőtől, hogy ezekben a szituációs szempontból specifikus szövegekörnyezetekben is a jogtudós Concha gondolatmenetével találkozunk egy jelentős, általában országos jelentőségű kérdéseket érintő probléma elemzése során. Ehhez hozzátartozik Concha politikusi pályafutása során keletkezett jogalkotási szövegek azon részeinek vizsgálata, amelyekhez a szerző állásfoglalásokat, véleményezéseket fűzött. Concha parlamenti munkája kapcsán érdemes megvizsgálni, hogy adott törvényjavaslatok, tervezetek kidolgozása során az ezekhez fűzött értékelései milyen formában, és főleg milyen tartalmi jelleggel jelennek meg a normaszövegek indoklásaiban, amennyiben ezeket utólag rekonstruálni lehet. A jogalkotási koncepciók és állásfoglalások tartalma, szövegekörnyezetük ismerete tovább árnyalja Concha elméleti, tudományos gondolkodásmódjáról kialakult képünket. Ezeknek az elsődlegesen jogtörténeti relevanciájú szövegeknek a jogelméleti jelentőségét tervezem vizsgálni és rekonstruálni.

Concha fogalmi „arzenálján” belül, függetlenül attól, hogy milyen műfajú szövegek esetében vizsgáljuk azt, fontosnak tartom az egyes kulcsfontosságú jogtudományi, illetve állam- és politikatudományi terminusoknak az etimológiai hátterét az eredeti forrásaikban elemezni. A kérdés itt az, hogy Concha, akire saját korában, mint az állam- és politikatudományok egyik első és legjelentősebb szisztematizálóan író, eredeti gondolkodásmóddal rendelkező szerzőjére tekintettek, szakkifejezéseit milyen korábbi hagyományokból, milyen filozófiai irányzatokból, milyen eszmetörténeti előzményekből meríti, hogyan értelmezi, és leginkább hogyan helyezi el egy új, általa kialakított tudományos szerkezeti egységen belül. Nyilvánvaló, hogy Concha utólagos tudományos recepciójának elemzése előtt, vizsgálatunknak ki kell terjednie a szerző gondolkodásmódját formáló hatások bemutatására is. Azt a fordított recepciót kell ebben az esetben figyelembe venni, ami Concha értelmezését megelőzően, maga Concha szemléletét alakította, illetve bizonyos esetekben akár meg is határozhatta. Ebben a rendszerben kronológiailag egészen az antikvitás politikai filozófiai struktúrájából kiindulva, minden eszme- és filozófiatörténeti szempontból jelentős korszaknak vizsgálni kell azokat az elemeit, amelyek feltűnnek a szerző szóhasználatában, fogalmi rendszerében. Fel kell tárni, hogy Concha miért választ ki és alkalmaz ezek közül bizonyos kifejezéseket. Véleményem szerint fontos annak a vizsgálata is, hogy adott esetben miért revideál egyes fogalmakat, milyen célból, milyen értelemben és kontextusokban

használja, illetve milyen tőle származó eredeti, interpretációs szempontból bővítő hatású tartalommal egészíti ki, vagy tölti meg azokat.

Ezt tekintem Concha szakirodalmi munkássága elsődleges elemzési módjának, e módszer alapján kívánom a szerző szellemi világát értelmezni. A következő és hasonlóan fontos lépés a kortársi és az utólagos recepció vizsgálatának a kérdése, tehát annak tanulmányozása, hogy halála után Concha műveinek rendszerezése milyen formában, milyen közegben, milyen értelmezési keretben élt tovább, és ahogy arra már korábban is utaltam, milyen módon befolyásolta a későbbi gondolkodást, elsősorban a jog-, állam- és a politikatudományok rendszerében. Ezzel kapcsolatban egy fontos történeti tényezőre kell utalnunk. Az 1945 és 1989 közötti állam- és társadalomtudományokban Conchára konzervativizmusa miatt, bármilyen mértékben is szükséges ezt az eszmei elkötelezettségét árnyalni és részletesebben vizsgálni, úgynevezett reakciós tudományos személyiségként tekintettek, aki elméleti munkássága révén a Ferenc József császár uralkodásához kötődő monarchia, és a két világháború közötti Horthy-korszak igazolása érdekében fejtette ki tudományos munkásságát. Ebből kifolyólag, e majdnem fél évszázadban a tudományos elemzések teljes mértékben marginalizáltak, sőt, gyakorlatilag mellőzték Conchát. Így tevékenységének objektív szemléletű, tudományosan tárgyilagos analízise csak az 1989-es rendszerváltás után kezdődhetett meg, addig csak az elítélt szemléletű szerzők között említve találkozhatunk a nevével, akinek a munkásságát nem tekintették érdemesnek arra, hogy mélyreható kutatások tárgya legyen.

II. A dolgozat felépítése

Dolgozatom *első fejezetében* Concha és a tételes jogtudomány viszonyát szeretném bemutatni, ezeken belül részletesen kitérve a közigazgatási jog, az alkotmányjog, a nemzetközi jog, és a rendészet területére. Mindezek mellett társadalomtudományi munkásságáról, valamint a kor uralkodó eszméihez, a konzervativizmushoz és a liberalizmushoz való viszonyulásáról is értekezni kívánok.

A második fejezetben mutatom be Concha alkotmánytanát, mint állameléleti nézetrendszerének legfontosabb elemét. Itt külön említésre kerül az “országglás” fogalma, az állam kezdete, célja, mibenléte, személyisége, szuverenitása, az államhatalmak fogalma.

Értekezésem *harmadik fejezetében* Concha közigazgatástanának államelméleti sajátosságait elemzem, így olyan fogalmi anomáliákat is, mint a tagosulás, a funkció és a kereset. Figyelembe vezsem továbbá Concha és a hegelianus államtan viszonyát is.

A *negyedik fejezet* témája Concha munkássága és a recepció. Itt korszakokra, ideológiákra bontom, a végkövetkeztetések megfogalmazása előtt, azokat az irányzatokat, szemléleteket, véleményezéseket, amelyek Concha munkásságát övezték egészen életétől a rendszerváltás utáni jogbölcselet időszakáig.

III. A tudományos eredmények rövid összefoglalása, azok hasznosítása, illetve a hasznosítás lehetősége

Dologzatommal egységesíteni kívánom a Concha Győző személye és munkássága körül kialakult hazai eszmerendszereket, tudományos állásfoglalásokat, levonni a következtetéseket arra vonatkozóan, hogy Concha közjogelmélete mennyiben kapcsolódhat be napjainak szakmai vitájába, főleg a közigazgatási bíráskodással összefüggésben, rendszerezni kívánom jog- és politikai filozófiai gondolatvilágát, kiegészítve az arra válaszul megfogalmazódó elméletekkel, reflexiókkal, a recepció jelenségével.



Nyilvántartási szám: DEENK/393/2022.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Vasas Tamás
Doktori Iskola: Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10061219

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (12)

- Vasas, T.:** Concha Győző közigazgatásának államelméleti sajátosságai.
Iustum Aequum Salutare. 18 (1), 175-197, 2022. ISSN: 1787-3223.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
- Vasas, T.:** "Konzervatívok legyünk vagy anarchisták?": Lányi András Bevezetés az öko-filozófiába - kezdő haladóknak című könyvéről.
Vörös Postakocsi. 14 (1), 97-100, 2021. ISSN: 1789-4697.
- Vasas, T.:** Beteggyéből írni a fényt, Linda Pastan portréja.
Múlt és Jövő. 32 (4), 34-35, 2020. ISSN: 0864-8646.
- Vasas, T.:** Concha Győző államelméletének alapköve.
Pro futuro. 10 (1), 133-160, 2020. ISSN: 2063-1987.
DOI: <http://dx.doi.org/10.26521/Profuturo/2020/1/7543>
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
- Vasas, T.:** Concha Győző közigazgatási bíráskodási elmélete.
Profectus in litteris. 11, 187-194, 2020. ISSN: 2062-1469.
- Vasas, T.:** Szabadfalvi József: Egy konzervatív állam- és politikatudós: Ottlik László (1895-1945).
Iustum aequum salut. 16 (1), 196-197, 2020. ISSN: 1787-3223.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
- Vasas, T.:** A végrehajtó hatalom Concha Győző alkotmánytanában.
Jura. 25 (2), 184-193, 2019. ISSN: 1218-0793.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
- Vasas, T.:** Az egészséges élethez való jog és a közegészségügyi igazgatás kapcsolata Concha Győző értelmezésében.
Magyar jog. 66 (12), 727-732, 2019. ISSN: 0025-0147.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A





9. **Vasas, T.:** Ki a gentry?: Concha Győző a magyar rendiségről és a hazai nemesség társadalmi átalakulásáról a XIX. század második felében.
Jogtörténeti Szemle. 17 (1), 26-34, 2019. ISSN: 0237-7284.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A
10. **Vasas, T.:** A konzervativizmus és a liberalizmus Concha Győző gondolkodásában.
Debreceni jogi műhely. 15 (1-2), 1-13, 2018. EISSN: 1786-5158.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: C
11. **Vasas, T.:** Concha Győző törvényhozási elmélete.
In: 15 éves PEME XVI. PhD - Konferenciájának előadásai: (Budapest, 2018. április 11.).
Szerk.: Koncz István, Szova Ilona, Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület,
Budapest, 113-121, 2018. ISBN: 9786155709036
12. **Vasas, T.:** Takács Péter (szerk.): Állambölcseleti töredék: Somló Bódog írásai és hátrahagyott jegyzetei egy megírni tervezett Állambölcseletből.
Jog, állam, politika. 10 (2), 193-205, 2018. ISSN: 2060-4580.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: A

További közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (1)

13. **Vasas, T.:** Júdás és gnoszticizmus a modern szépirodalomban.
Munkálatok. 14, 45-55, 2016. ISSN: 1417-0671.

MTA Állam- és Jogtudományi Bizottsága irányelvei szerint:

„A” kategóriás folyóiratban megjelent publikációk: 7, melyek közül az értekezés alapjául szolgál: 7

„C” kategóriás folyóiratban megjelent publikációk: 1, melyek közül az értekezés alapjául szolgál: 1

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományos ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2022.08.22.



Theses of Doctoral (PhD) Dissertation

Győző Concha and tradition

Vasas Tamás

Thesis Supervisor: Prof. Dr. József Szabadfalvi



UNIVERSITY of DEBRECEN
Géza Marton School of Legal Studies

DEBRECEN
2022

I. Background and objectives of the doctoral thesis

1. Background to this thesis

Győző Concha, a renowned professor of Hungarian law, political science and political science, is known in today's literature primarily as the author of works on the philosophy of state, public administration and law and order. Concha's professional activities are multifaceted and heterogeneous, and his work covers the fields of law, philosophy of law, in particular philosophy of law, the theory of the state and philosophy of law, public law, sociology of law, political science, and to a large extent international law, including the specific features of the various continental legal systems. He has been regarded as a polymath scholar of his time, whose theses have been of decisive importance in the academic disciplines he has worked in, and his public activity cannot be overlooked. As a member of the upper house of parliament, he participated in the legislative work of the late 19th and early 20th century in Hungary. He was an active participant in the most important public, political and social debates of the period between the Compromise of 1867 and the Second World War. He always took a firm, ideologically committed position in these debates, and was in regular and creative discussion with the most important Hungarian politicians of the time, as well as with leading experts in political science.

The aim of my dissertation is to examine Concha's oeuvre in the philosophy of state and philosophy of law, to present his achievements in his fields of study and to reconstruct his views. My aim is also to illustrate how his professional activities were received and interpreted by the domestic and international reception, which systems of influence influenced his way of thinking, and how his scientific system of views was related to the so-called right-wing tendency of Hegelianism, which, independently of Concha's approach, had an inescapable influence on the philosophy of law in the 19th and 20th centuries. Another important question is how Concha evaluated József Eötvös's approach to the state and what impact this had on Hungarian legal literature. The main question is how and to what extent Concha influenced the development of the theory of law and state in his own time and in our own. I also consider it essential to note that in contemporary interpretations of his system of views, there is a widespread position that attempts to verify Concha's rigidly conservative worldview and scientific approach. I would also like to contribute to the debate on this not insignificant topic of the history of ideas, and thus to analyse in detail how conservatism and liberalism, analysed from the point of view of political philosophy, are interpreted in Concha's

system of views, what position he took on the relationship between the two, and which of these two trends is most closely identified with his own.

In the introductory chapter of my thesis, after a short, sketchy biographical overview, I plan to analyse Concha's professional activities in the different fields of law and social sciences, in the spirit of the already mentioned Concha's disciplinary heterogeneity. I plan to investigate the primary works of literature that can be linked to all of these. In this way, I intend to reconstruct and evaluate the versatility and complexity of his oeuvre in a coherent system. I do not plan to deal in detail with his work in the philosophy of state, philosophy of law and political philosophy, or philosophy in general in the introductory chapter, since these topics will form one of the most important content units of the thesis. In the later chapters of my thesis, again with reference to the above-mentioned factors, I would like to examine in as much detail as possible the characteristics of Concha's reception, both contemporary and contemporary, his ideological and historical perception, his political thinking, his worldview, his conservatism, his ideological attitude to liberalism, and the scientific, professional, personal and public evaluation of his person by posterity. In the recent revival of natural law research, especially through the pragmatic revision of the concept of political philosophical judgement analysed by Michael Oakeshott, the revision of political conservatism in the sense of the history of ideas has also begun, which is one of the reasons why I do not consider this aspect to be insignificant in Concha's case.

In my dissertation, I will primarily focus on the textual analysis of Concha's basic works, and in doing so I will consider his *Politika* as a source of particular importance. In particular, I want to highlight in detail how the key legal, political, social and political-scientific terms used by Concha may have had a real contextual background in the author's time. I plan to analyse, with reference to the literature, what Concha's use of the terms and their etymological background may have been and how they require decoding in the interpretation and terminological application of the terms today. In my opinion, this will bring us closer to an understanding of Concha's 'conventions' of definition and their contemporary-historical systematisation and analysis, and thus to an understanding of the legal theory, philosophy of law and political philosophy that can be considered the author's own, i.e. the scientific way of thinking that emerges from his entire work.

2. Hypothesis of the thesis

Győző Concha's academic career, political and professional career is a work with an extremely rich content in terms of literature, a coherent and consistent structure. Yet the appropriate "placement" of his person in the history of Hungarian science is not without problems. This is partly due to the fact that the author's works were written in political and philosophical history periods with widely differing ideological perspectives, so that there is no coherent interpretative arc in the reception of his works when reconstructing a unified 'Concha picture'. This does not mean that we can ignore the scholarly conclusions drawn from the mapping of reception when concluding our analysis. However, it is a fact that the conclusions cannot be put into a uniform form in such a way that they would make it possible to definitively 'decipher' Concha's oeuvre and the exact nature of the legacy that the totality of his ideas and theories represents for Hungarian social sciences.

The theory of the personality of the state, the concept of the acting state, the idea of a state organised for the realisation of the whole human ideal, the reassessment of the organic state idea, present us with the political philosophy of a thinker with a particular view of man and the world, which is humane, ethical, idealistic in the promotion of good values, and at the same time meticulous and precise in the dogmatic system of practical law. Concha was a philosopher of the state as a lawyer, a jurist as a philosopher of the state, a teacher as a public figure, and an ideologist as a university lecturer. Under his name, the value and uniqueness that have become the heritage of Hungarian state and legal sciences are the deposit of an educated, free and creative spirit.

Concha's political science is purposive, the essential essence of his statecraft is the constructive service of human happiness, the mutual respect of freedom and human life in society, that is, the advocacy of the noblest ideals that politics can promote, the theoretical shaping and perfection of the moral community of interests of the people, nation and state. The basis and purpose of his philosophy is both the improvement of the political quality of life of the community and the recognition of the value-bearing character of the individual within the community, free from any conditions.

The main watchwords in defining and characterising Concha's work are detail and precision. The texts that form the core of his academic work bear witness to this, with their invariably precise reference systems, and their wide-ranging professional outlook, which takes into account and reflects the work of all the major European authorities on public law and public

administration of the second half of the 19th century and the first three decades of the 20th century. Equally accurate knowledge and a thorough grounding in jurisprudence can be inferred from the comparative approach with which Concha assesses international political science, both through a complete and thorough knowledge of continental European factors (German, Austrian, French, Swiss, Italian) and through an adequate systematisation of Anglo-Saxon legal development and political thought.

In my view, the uniqueness of Concha's philosophical, legal and political theses and the character of his political theory provide the orientation which enables us to form the most accurate reflections for the evaluation of his oeuvre. *Politika* infuses the spirit of a centuries-old tradition of state theory with a revolutionary system of philosophical constructs, where the reader is confronted both with its unquestionable originality and novelty and with the difficulty of categorically placing it within the system of tradition. I agree with the unanimous observation of various reception periods that a reading of primary Concha literature requires a deep intellectual concentration that presupposes a much more detailed conceptual and subject-matter knowledge than is customary.

The majority of Concha's readership was made up of his former colleagues and students, who were the most prominent representatives of the disciplines he studied, but it is nevertheless clear that they too were unable to navigate the written products of his oeuvre without difficulty. The political slogans and predictive assumptions that preceded a professional reading often sought to distort or simplify the scientific pretensions of the author in order to make them ideologically useful, and thus only obscured or obscured them, but did not bring Concha's theories any closer to an understanding reception.

In the light of the above, it is particularly important that Concha's work is not assessed through the code system of secondary literary reflections. The oeuvre, Concha's scholarly approach, cannot be understood without direct knowledge and reconstruction of the primary literature texts, even if this seems to be a trivial appeal. Indeed, processing a system of thought that is original, but not unsubstantiated and devoid of discoverable sources, requires special attention and vigilance if the interpretation of Concha's theses is to be achieved in the fullest way possible,

In my view, Concha's outstanding erudition has in itself justified the often recurrent criticisms of his scientific activity, which oscillate between two extremes. On the one hand, he was attacked as a philosopher who completely ignored the state of Hungarian science and the domestic state, and who banished Hungarian public practice and theories from his system of

thought; on the other hand, his moderate, individualistic, not at all classical political philosophy was challenged, and his professional work was accused of being stagnant, as a rejector of progressive ideas and progressive scientific thought. In my opinion, the extreme bipolar critical attitude towards the judgement of his work that developed during his lifetime is clearly due to the pluralism of his erudition, creativity and uniqueness. Concha, a bearer of unique ideas, who is also familiar with the paradigms of state and jurisprudential theory of different eras, is the target of sharp criticism for his originality, but also for the diversity of the sources of his ideas.

3. Methodology for the preparation of the thesis

Through primary textual analysis, I would like to illustrate the linguistic features that shed light on Concha's way of thinking in terms of content. The use of concepts and their systematisation can make transparent the precise aspects from which Concha examines the phenomena he reflects on in his academic works. In order to do this, I consider it necessary to examine the context of the terms and theoretical statements in question, in the context of which I consider it significant what genre of texts the author has written on certain topics, for what readership and with what purpose. Content and context analysis are thus, in my view, equally important in order to make sense of Concha's thesis. I plan to categorise separately his works edited as academic textbooks, his public speeches, academic lectures, publicist articles, shorter articles, debates and texts written for other purposes.

In this context, both from a content and contextual point of view, I consider it important to study Concha's texts relating to his public manifestations, which were also expressed in his parliamentary activities. In each case, the texts that appeared in a specific context were related to a topical political issue under discussion in Parliament. In the speeches, Concha's personality as a public figure and politician is the primary focus, but this specificity cannot be separated from the connotative factor that in these situationally specific contexts, too, we encounter the thought of the jurist Concha in the analysis of a major problem, usually of national importance. This includes an examination of those parts of Concha's legislative texts from his career as a politician to which he has contributed positions and opinions. In the context of Concha's parliamentary work, it is worth examining the form and, above all, the content of his assessments of the draft laws and bills in question, which appear in the explanatory memoranda of the legislative texts, insofar as these can be reconstructed

afterwards. Knowledge of the content and context of legislative concepts and positions further clarifies our understanding of Concha's theoretical and scientific thinking. I intend to examine and reconstruct the legal-theoretical significance of these texts, which are primarily relevant to legal history.

Within Concha's conceptual 'arsenal', regardless of the genre of texts we examine, I consider it important to analyse the etymological background of some key legal, political and political science terms in their original sources. The question here is how Concha, who was regarded in his own time as one of the first and most important systematic writers in political science with an original way of thinking, interprets his terminology from what earlier traditions, what philosophical trends, what ideological and historical antecedents, and, most importantly, how he situates it within a new academic structure that he has developed. Obviously, before analysing Concha's subsequent scholarly reception, our analysis must also include an account of the influences that shaped the author's thinking. What must be taken into account in this case is the reverse reception which, prior to Concha's interpretation, shaped, or in some cases even determined, Concha's own approach. In this system, starting chronologically from the political-philosophical structure of antiquity, the elements of each period of importance for the history of ideas and philosophy that appear in the author's vocabulary and conceptual system are examined. It is necessary to discover why Concha selects and uses certain of these terms. It is also important, in my view, to examine why he revises certain terms, for what purpose, in what sense and in what contexts he uses them, and what original, interpretatively expanding content he adds or fills them with.

I consider this to be the primary method of analysis of Concha's literary work, and it is on the basis of this method that I intend to interpret the author's intellectual world. The next and equally important step is to examine the question of contemporary and subsequent reception, that is, to study how, after his death, the systematization of Concha's works lived on in what form, in what medium, in what interpretative framework, and, as I have already indicated, in what way it influenced later thinking, especially in the systems of law, political science and political science. In this connection, we must refer to an important historical factor. In political and social sciences between 1945 and 1989, Concha was seen, because of his conservatism, however much it is necessary to nuance and elaborate on his ideological commitment, as a so-called reactionary academic who, through his theoretical work, developed his academic work in order to justify the monarchy associated with the reign of Emperor Franz Joseph and the Horthy era between the two world wars. Consequently, during

this almost half century, Concha has been completely marginalised, or even virtually ignored, in scholarly analysis. Thus, an objective, scientifically objective analysis of his work could only begin after the change of regime in 1989, until then his name was only mentioned among the condemned authors whose work was not considered worthy of in-depth research.

II. Structure of the thesis

In the *first chapter* of my thesis, I would like to present the relationship between Concha and the study of the substantive law, with a detailed discussion of administrative law, constitutional law, international law and law enforcement. I will also discuss his work in the social sciences and his relationship to the dominant ideas of the time, conservatism and liberalism.

In the *second chapter*, I will introduce Concha's constitutional theory as the most important element of his theory of the state. Here I will make special mention of the concept of 'statehood', the beginning, purpose, nature, personality, sovereignty and the concept of state powers,

In the *third chapter* of my thesis, I analyse the particularities of Concha's theory of the state, including conceptual anomalies such as articulation, function and action. I will also consider the relationship between Concha and Hegelian state theory.

The *fourth chapter* will focus on Concha's work and reception. Here I will break down into periods and ideologies, before drawing conclusions, the trends, perspectives and opinions that have surrounded Concha's work from his life until the period of post-regime change legal philosophy.

III. Brief summary of scientific results, their exploitation and potential for exploitation

In my thesis I intend to unify the domestic systems of ideas and scientific positions that have developed around the person and work of Győző Concha, to draw conclusions as to how far Concha's public law theory can be included in the professional debate of his day, especially in the context of administrative adjudication, and to systematise his legal and political philosophy, supplemented by theories and reflections formulated in response to it, and the phenomenon of reception.



Registry number: DEENK/393/2022.PL
Subject: PhD Publication List

Candidate: Tamás Vasas
Doctoral School: Géza Marton Doctoral School of Legal Studies
MTMT ID: 10061219

List of publications related to the dissertation

Articles, studies (12)

- Vasas, T.:** Concha Győző közigazgatásának államelméleti sajátosságai.
Iustum Aequum Salutare. 18 (1), 175-197, 2022. ISSN: 1787-3223.
Level of HAS Committee on Legal and Political Sciences: A
- Vasas, T.:** "Konzervatívok legyünk vagy anarchisták?": Lányi András Bevezetés az öko-filozófiába - kezdő haladóknak című könyvéről.
Vörös Postakocsi. 14 (1), 97-100, 2021. ISSN: 1789-4697.
- Vasas, T.:** Betegágyból írni a fényt, Linda Pastan portréja.
Múlt és Jövő. 32 (4), 34-35, 2020. ISSN: 0864-8646.
- Vasas, T.:** Concha Győző államelméletének alapköve.
Pro futuro. 10 (1), 133-160, 2020. ISSN: 2063-1987.
DOI: <http://dx.doi.org/10.26521/Profuturo/2020/1/7543>
Level of HAS Committee on Legal and Political Sciences: A
- Vasas, T.:** Concha Győző közigazgatási bíráskodási elmélete.
Profectus in litteris. 11, 187-194, 2020. ISSN: 2062-1469.
- Vasas, T.:** Szabadfalvi József: Egy konzervatív állam- és politikatudós: Ottlik László (1895-1945).
Iustum aequum salut. 16 (1), 196-197, 2020. ISSN: 1787-3223.
Level of HAS Committee on Legal and Political Sciences: A
- Vasas, T.:** A végrehajtó hatalom Concha Győző alkotmánytanában.
Jura. 25 (2), 184-193, 2019. ISSN: 1218-0793.
Level of HAS Committee on Legal and Political Sciences: A
- Vasas, T.:** Az egészséges élethez való jog és a közegészségügyi igazgatás kapcsolata Concha Győző értelmezésében.
Magyar jog. 66 (12), 727-732, 2019. ISSN: 0025-0147.
Level of HAS Committee on Legal and Political Sciences: A





9. **Vasas, T.:** Ki a gentry?: Concha Győző a magyar rendiségről és a hazai nemesség társadalmi átalakulásáról a XIX. század második felében.
Jogtörténeti Szemle. 17 (1), 26-34, 2019. ISSN: 0237-7284.
Level of HAS Committee on Legal and Political Sciences: A
10. **Vasas, T.:** A konzervativizmus és a liberalizmus Concha Győző gondolkodásában.
Debreceni jogi műhely. 15 (1-2), 1-13, 2018. EISSN: 1786-5158.
Level of HAS Committee on Legal and Political Sciences: C
11. **Vasas, T.:** Concha Győző törvényhozási elmélete.
In: 15 éves PEME XVI. PhD - Konferenciájának előadásai: (Budapest, 2018. április 11.).
Szerk.: Koncz István, Szova Ilona, Professzorok az Európai Magyarországért Egyesület,
Budapest, 113-121, 2018. ISBN: 9786155709036
12. **Vasas, T.:** Takács Péter (szerk.): Állambölcséleti töredék: Somló Bódog írásai és hátrahagyott jegyzetei egy megírni tervezett Állambölcséletből.
Jog, állam, politika. 10 (2), 193-205, 2018. ISSN: 2060-4580.
Level of HAS Committee on Legal and Political Sciences: A

List of other publications

Articles, studies (1)

13. **Vasas, T.:** Júdás és gnoszticizmus a modern szépirodalomban.
Munkálatok. 14, 45-55, 2016. ISSN: 1417-0671.

By the directives of HAS Committee on Legal and Political Sciences:

Publications in periodicals level „A”: 7, related to the dissertation: 7.

Publications in periodicals level „C”: 1, related to the dissertation: 1.

The Candidate's publication data submitted to the iDEa Tudóstér have been validated by DEENK on the basis of the Journal Citation Report (Impact Factor) database.



22 August, 2022

